

ligefrem lovstridigt, hvis det virkelig, saaledes som det hedder i Andragendet, er Tilfældet, at disse Kobberførere paa forskellige Steder holde Udsalg og paatage sig Bestillinger af nye Gjenstande og Reparationsarbejder. Disse Kobberførere ere ikke længere, som det hedder i Anordningen af 26de Novbr. 1768, Betjente for Kobberværkerne, nei, de ere ligefrem Kobberhandlere selv paa egen Haand, som have Dplagssteder rundt omkring i Landet. Jeg mener ogsaa, at det i statsøkonomisk Henseende ikke er ligegyldigt, at mange af disse Kobberførere, som ere Udlandinge og som have indgaaet den Accord, at de skulle forblive ugifte, reise bort, naar de have samlet sig en Capital; paa denne Maade føre de jo Pengene ud af Landet. Men spørger man nu, hvorledes kan dette hæves? Ja, saa maa jeg sige, at jeg er af den Formening, at man ikke uden videre kan hæve en Ret, som i saa lang Tid har eksisteret, og som paa en Maade er knyttet til disse Kobberværker, idet de nemlig ikke alene kunne smelte, udhamre og valise Kobber og Messing, men ogsaa have Ret til at udføre færdige Huusgeraadsgjenstande og føre dem omkring i Landet. De Privilegier, som engang ere givne, kan man ikke saaledes uden videre hæve, og navnlig mener jeg ogsaa, at det vilde komme i Strid med Loven af 29de December s. A. om Handels- og Fabrikbrist; men Kobberfmedene have ogsaa Rettigheder. Efter gjentagne Klager er der ved fgl. Resolutioner af 23de Januar og 6te August 1672 givet dem udtrykkelige Tilfagn, som gaae ud paa, at de saakaldte Kobberførere ikke maae reise om i Landet eller i Kjøbstæderne og falholde deres Varer uden alene paa Markederne. Nu ere vel disse Bestemmelser ældre end Christian den 5tes Lov; men med Hensyn til, hvad der vedkommer Politiet, hedder det derom i Lovens Fortale, at de Love og Anordninger, som vedkomme Politiet, staae i Kraft, indtil de ved en allers højeste Resolution udtrykkelig blive hævede, og en saadan Resolution kan jeg ikke finde. Jeg finder, at Frdg. af 26de November 1768 ikke kommer i Strid dermed; den gaaer ikke ud paa at fortolke Loven i saa Henseende; den gaaer blot ud paa at forebygge Underslæb, Kobber- og Messingfabrikerne til Skade og Ødelæggelse,

og derfor mener jeg, at den ikke kan komme videre i Betragtning her. Jeg mener, at naar der ikke staaer Noget i disse Privilegier, der ere meddeelte, som er i udtrykkelig Strid med de Tilfagn, der ere givne Kobberfmedene om, at Kobberførerne ikke maae reise om og falholde deres Varer uden alene paa Markederne, saa kan der ikke siges Noget dertil; ialtsald mener jeg, at hvis der i Fremtiden skal meddeles Privilegier, da maa det alene skee med den udtrykkelige Clausul, at Kobberførerne ikke kunne reise om og afhænde deres Varer uden paa Markederne alene. Vil man hertil sige, at saa faae de ikke nogen større Ret, saa svarer jeg hertil, at de altid have den store Ret, at de kunne forarbejde Kobberarbejde og forsende det, og de ere altsaa bedre stillede end Kobberfmedene; desuden maae vi ogsaa vel betænke, at Kobberfmedprofessjonen for Diebliffet staaer saa høit, at man ogsaa fra dette Synspunkt betragtet ikke bør lægge den Hindringer i veien.

Alec: Da allerede flere ærede Talere have berørt denne Gjenstand, og da den høitærede Indenrigsminister har udtalt, at han meente, at der kunde gøres Noget ved denne Sag, skal jeg kun tillade mig at meddele nogle factiske Oplysninger, som maaffee kunne stille Sagen i et noget klarere Lys, end hidtil har været Tilfældet. Da jeg har havt Leilighed til at gjøre mig bekendt med det Kobberværk, der er beliggende i Jylland, i Nærheden af Haraldskjær, og som er det, der nærmest føres Klage over, saa kan det maaffee ikke være ganske uinteressant at høre en kort Beskrivelse over, hvorledes hele denne Færd gaaer for sig. For to Sommer siden tog jeg Ophold paa en Maanedstid i Nærheden af Veile, deels for mit Helbreds Skyld og deels for nærmere at gjøre mig bekendt med de Nivellementer, der dengang foretoges ved den paatænkte østjydske Jernbane. Paa en af de mange Udflugter, som jeg foretog, traf jeg hos en velstaaende Landmand, der tidligere havde været Kobberfører og Interessent i fornævnte Kobberværk, paa flere af dette Interessenter. Det ganske Særegne i den hele Stilling, idet saa godt som hele Selskabet var hollandsk og idet